

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
AMICUS EUROPAE

FAE Policy Paper
nr 2/2012

Marcin TOBOŁA

Misja Ligi Państw Arabskich szansą na pokój w Syrii ?

W obliczu coraz bardziej napiętej sytuacji na Bliskim Wschodzie warto przyrzeć się temu, jakie środki podejmowane są – w celu zapobieżenia jeszcze większej eskalacji przemocy

Misja Ligi Państw Arabskich szansą na pokój w Syrii ?

FAE Policy Paper nr 2/2012

Marcin Toboła

w Syrii – przez najbardziej zainteresowanych, czyli kraje zrzeszone w Lidze Państw Arabskich.

Jednym z najbardziej wyrazistych przykładów działań na rzecz pokoju podjętych przez członków Ligi jest wysłanie grupy obserwatorów do kraju rządzonego przez reżim Baszira as-Assada. Misja rozpoczęła się na mocy protokołu podpisanego między LPA i rządem Syrii w dn. 19 grudnia 2011 r. Protokół zawierał szereg warunków, do spełnienia których zobowiązał się Damaszek, a są to :

- położenie kresu wszelkiej przemocy w celu zapewnienia ochrony narodu syryjskiego;
- zwolnienie wszystkich zatrzymanych w związku z ostatnimi wydarzeniami;
- oczyszczenie miast i dzielnic mieszkalnych z wszelkich przejawów militarnej obecności;
- stworzenie przestrzeni wolności dla organizacji podległych LPA i niezależnych mediów.

Jak widać postulaty są dość daleko idące i praktycznie niemożliwe do natychmiastowego zrealizowania. Liga, która wcześniej zawiesiła Syrię w prawach członka, nie zadowolili się więc rozwiązaniami doraźnymi.

Sama obecność obserwatorów budzi skrajne emocje wśród obu stron konfliktu zbrojnego, który toczy się na tle cywilnych demonstracji. W dn. 11 stycznia br. as-Assad zwołał w Damaszku swoich zwolenników, a także jak pisał na Twitterze jeden z czołowych dziennikarzy Al-Dżaziry Faysal Al-Qasim, „zbirów, najemników i pozerów”, by zapowiedzieć wybory na marzec i dodać im otuchy po pierwszym od wielu lat zamachu bombowym w Damaszku. Prezydent as-Assad oskarżył LPA o udział w konspiracji, zawiązanej przeciwko niemu przez siły zachodnie.¹

Przeciwnicy reżimu – Armia Wolnej Syrii oraz syryjska blogosfera wspierana przez wielką stację z Kataru – również nie są zadowoleni z efektów pracy obserwatorów, oczywiście

1 <http://www.almasryalyoum.com/en/node/595256>, UN says Syria killings rise after monitors arrive, dostęp 13.01.2012.

Misja Ligi Państw Arabskich szansą na pokój w Syrii ?

FAE Policy Paper nr 2/2012

Marcin Toboła

z odmiennych powodów. Według Ambasador USA przy ONZ, Susan Rice, „zabijanie prodemokratycznych demonstrantów przyspieszyło od dnia przybycia do Syrii obserwatorów LPA, którzy mieli nadzorować implementację arabskiego planu pokojowego”.²

Tymczasem Al-Dżazira przeprowadziła wywiad z byłym członkiem misji, jednym z obserwatorów wyznaczonym przez LPA, Anwarem Malekiem, który podaje szokujące informacje. „Misja LPA to farsa. To, co zobaczyłem to katastrofa humanitarna. Rząd syryjski popełnia nie tylko jedną zbrodnię wojenną ale szereg zbrodni przeciwko swemu ludowi. Snajperzy, którzy strzelają do cywilów, są wszędzie” – powiedział Malek w wywiadzie telewizyjnym dla katarskiej stacji. Zapytany o warunki, w których pracują obserwatorzy odpowiedział : „Reżim nie spełnił ani jednej z naszych próśb, właściwie chciał nas oszukać i odwieść nas od tego, co się dzieje, w stronę nieistotnych rzeczy. Niektórzy z nas woleli utrzymać dobre relacje z reżimem i zaprzeczali temu, że byli tam snajperzy”.³

Liga Państw Arabskich, a konkretnie jej Komitet Ministerialny, ze swojej strony opublikowała wcześniej, 8 stycznia 2012, oświadczenie, w którym brak stanowczego potępienia rządu syryjskiego. Wezwano natomiast Damaszek do spełnienia kilku postulatów, takich jak⁴:

- zapewnienie bezpieczeństwa cywilom, pokojowym demonstrantom i obserwatorom;
- większe wsparcie techniczne dla misji;
- zapewnienie ciągłości prac misji zgodnie z Protokołem.

Komitet Ministerialny oświadczył również, iż pierwszy oficjalny raport zostanie opublikowany przez członków misji 19 stycznia 2012 r. i będzie on oceniał spełnienie przez Syrię warunków z Protokołu.

Do przebiegu misji, a także do reakcji na powyższe oświadczenie odniósł się w dn. 10 stycznia br. Sekretarz Generalny Ligi dr Nabil Al-Arabi. Dostrzegł, że „pewne ośrodki usiłują zniweczyć wysiłki misji zmierzające do rozwiązania kwestii syryjskiej w arabskim gronie. Dzieje się to na drodze fałszowania oświadczeń lub przypisywania obserwatorom słów, których nie wypowiedzieli. Prowadzi to do narażenia ich na wrogie działania zarówno ze

² Tamże.

³ <http://tiny.pl/hjjhg>, Arab observer calls Syria mission a 'farce', dostęp 13.01.2012.

⁴ <http://tiny.pl/hjj8f>, بيان اجتماع اللجنة الوزارية العربية المعنية بالوضع في سورية , dostęp 13.01.2012 (po arabsku).

Misja Ligi Państw Arabskich szansą na pokój w Syrii ?

FAE Policy Paper nr 2/2012

Marcin Toboła

strony zwolenników rządu (np. Dayr Az-Zor, Latakia), jak i opozycji”. W odpowiedzi na incydent,

w wyniku którego 11 członków misji odniosło obrażenia, potępił również wszelkie akty przemocy i oświadczył, że odpowiedzialność za bezpieczeństwo obserwatorów spoczywa całkowicie na rządzie Syrii.⁵

Do wypowiedzi Anwara Maleka odniósł się również 12 stycznia generał Muhammad Ad-Dabi, szef zespołu obserwatorów LPA. Według jego słów:

- słowa Anwara Maleka nie mają nic wspólnego z rzeczywistością;
- sam był obserwator od początku pobytu zespołu w Homs nie wychodził z hotelu;
- twierdził, że jest chory i prosił o zgodę na wyjazd na leczenie do Paryża, którą otrzymał;
- po uzyskaniu zgody – oddalił się na własną rękę, bez zwrotu otrzymanych upoważnień.

Te informacje według generała zostały również potwierdzone przez pozostałych członków grupy przebywającej w Homs.⁶

Podstawowym wnioskiem płynącym z zestawienia z sobą powyższych źródeł jest fakt, iż Liga Państw Arabskich ma wolę pokojowego rozwiązania konfliktu syryjskiego. Tak przynajmniej wynika z publikowanych przez nią oficjalnych dokumentów. Zdaje się to również przeczyć twierdzeniom prezydenta o arabskiej konspiracji. Po drugie, można rozsądnie domniemywać, że poziom bezpieczeństwa w kraju już niemal od roku ogarniętym masowymi protestami uległ pogorszeniu, niezależnie od tego, kto jest temu bardziej winny w ostatnim czasie.

Wreszcie wydaje się bardzo wątpliwym, czy LPA zdoła doprowadzić do rozejmu zwaśnione strony. Najprawdopodobniej o dalszym losie Syrii i związanego z nią Iranu zadecydują negocjacje odbywające się bez udziału państw arabskich. Podobnie jak w przypadku Libii, kluczowa będzie postawa Rady Bezpieczeństwa ONZ i negocjacje na linii USA – Izrael – Iran – Syria – Rosja. Ostatnie napięcia w rejonie Cieśniny Ormuz, coraz ostrzejsze sankcje nakładane na Iran oraz zabójstwo irańskiego naukowca w Teheranie

5 <http://tiny.pl/hjj8f>, الامين العام يدين وقوع أعمال عنف ضد أعضاء بعثة مراقبي الجامعة إلى سوريا , dostęp 13.01.2012 (po arabsku).

6 <http://tnj.org/oxrd>, الدابي: ما تحدث به المراقب أنور مالك يقع على مسؤوليته الشخصية , dostęp 13.01.2012 (po arabsku).

Misja Ligi Państw Arabskich szansą na pokój w Syrii ?

FAE Policy Paper nr 2/2012

Marcin Toboła

umacniają pozycję przetargową Zachodu kosztem Iranu. Pozostaje mieć nadzieję, iż negocjatorzy dojdą do pokojowego rozwiązania, gdyż świat nie potrzebuje kolejnej dużej militarnej konfrontacji w regionie bliskowschodnim.

Tezy przedstawiane w serii „Policy Papers” Fundacji Amicus Europae
nie zawsze odzwierciedlają jej oficjalne stanowisko !

Kontakt

Fundacja
Aleksandra Kwaśniewskiego
„Amicus Europae”

Aleja Przyjaciół 8/5
00-565 Warszawa, Polska

Tel. +48 22 622 66 33

Tel. +48 22 622 66 03

Fax:+48 22 629 48 16

email: fundacja@fae.pl, www.fae.pl

FAE Policy Paper nr 2/2012

Misja LPA szansą na pokój w Syrii ?

Autor: Marcin Toboła

Współpracownik Fundacji *Amicus Europae*.

Magister arabistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego, student prawa na tej uczelni. Redaktor Polityki Wschodniej (www.politykawschodnia.pl).